

โรคดีซ่านในทารกแรกเกิด (Jaundice in newborn babies)

การขอออกตัวล่วงหน้า:

แผ่นข้อมูลนี้มีจุดประสงค์เพื่อการศึกษาเท่านั้น โปรดปรึกษาแพทย์ของท่านหรือผู้มีอาชีพด้านสุขภาพเพื่อความมั่นใจว่า ข้อมูลนี้เหมาะสมกับบุตรของท่าน

โรคดีซ่านในทารกแรกเกิดทำให้สีผิวและตาขาวของทารกเหลือง โรคดีซ่านที่เห็นได้ชัดเกิดขึ้นกับหนึ่งในสามถึงครึ่งหนึ่งของทารกแรกเกิดที่ปกติ โดยปกติแล้ว โรคนี้ไม่ทำให้เกิดปัญหาอะไร และโดยทั่วไปจะจางหายไปภายในปลายสัปดาห์แรกหลังคลอด อย่างไรก็ตาม ถ้าสีเหลืองนี้ไม่จางหายไปหลังจากสัปดาห์แรกผ่านไปแล้ว หรือยังคงมีอยู่สองสัปดาห์หลังโปรดติดต่อแพทย์ของท่านหรือโรงพยาบาลท้องถิ่น

อะไรเป็นสาเหตุทำให้เกิดสีเหลือง?

ในร่างกายของมนุษย์ โลหิตใหม่ถูกสร้างขึ้นตลอดเวลาในขณะที่โลหิตเก่าถูกทำลาย หนึ่งในผลิตภัณฑ์ของโลหิตที่ถูกทำลายเรียกว่าบิลิรูบิน (bilirubin) บิลิรูบินนี้โดยปกติจะไปที่ตับแล้วออกจากร่างกายผ่านทางอุจจาระ ในระยะสองสามสัปดาห์แรกหลังคลอด ตับของทารกจะไม่ทำงานได้ดีเหมือนในระยะต่อมา ดังนั้นจึงมักจะมีอาการสะสมของบิลิรูบินในโลหิต นี่เป็นสาเหตุทำให้สีผิวและตาขาวเหลือง

โรคดีซ่านเป็นอันตรายหรือไม่?

ถ้าระดับปริมาณของบิลิรูบินขึ้นสูงเกินไป อาจทำให้ทารกเกิดอาการซึมเศร้า ระดับบิลิรูบินที่สูงมากอาจทำให้ทารกมีปัญหาเกี่ยวกับประสาทหูและทำให้สมองเสียหาย ในโรงพยาบาล มีการระมัดระวังไม่ให้ระดับบิลิรูบินสูงเกินไป อนึ่ง โรคดีซ่านอาจเกิดจากโรคตับด้วยก็ได้ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ท่านจะต้องปรึกษาแพทย์ท้องถิ่นของท่าน อาการหนึ่งของโรคตับคือสีอุจจาระของทารกของท่านจะซีดมากแทนที่จะเป็นสีเหลืองเข้ม

ทารกประเภทไหนที่อาจเป็นโรคดีซ่านระดับสูง?

ทารกที่มีท่าทีว่าจะเป็นโรคดีซ่านมากกว่าทารกประเภทอื่น รวมถึง:

- ทารกที่คลอดก่อนกำหนด
- ทารกที่มีการติดเชื้
- ทารกริซัส (Rhesus) หรือ ทารกอาร์เอช (RH) – ได้แก่ทารกที่มีกลุ่มโลหิตกลุ่มหนึ่งแตกต่างไปจากกลุ่มโลหิตของมารดา เพราะเหตุนี้จึงมีปฏิกิริยาเกิดขึ้นซึ่งทำให้เซลล์โลหิตของทารกถูกทำลายเร็วเกินไป

การวัดความมากน้อยของดีซ่านในตัวทารก

การตรวจโลหิตช่วยวัดระดับบิลิรูบิน โรงพยาบาลบางแห่งใช้เครื่องมือชนิดหนึ่งทาบบนผิวหนังของทารกเพื่อตัดสินว่าจำเป็นต้องตรวจโลหิตของทารกหรือไม่ ทางโรงพยาบาลจะตรวจโลหิต ถ้า:

- มีปัจจัยเสี่ยงปรากฏอยู่ เช่นการคลอดก่อนกำหนด
- โรคดีซ่านปรากฏให้เห็นภายในสองสามวันแรกหลังคลอด

การรักษา

อาหารเหลวที่ดีเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทารกแรกเกิด ดิซ่านมักจะถูกเหมาว่าเป็นอาการเสียน้ำอย่างอ่อนๆ สำหรับดิซ่านอย่างอ่อนๆ ที่เกิดขึ้นในสัปดาห์แรกไม่จำเป็นต้องบำบัดรักษา นอกจากให้อาหารเหลว ส่วนโรคดิซ่านปานกลาง การรักษากระทำโดยวางตัวทารกเปลือย (โดยมีหน้ากากป้องกันปิดไว้ที่ตา) ใต้แสงไฟแรงจ้า หรือแสงไฟสีฟ้า นี้เรียกว่าการรักษาโดยแสง (phototherapy)

แสงไฟจะทำให้บิลิรูบินในผิวหนังสลายตัวและทำให้สีเหลืองจางไป การบำบัดด้วยการใช้แสงไฟนี้อาจทำให้อุจจาระของทารกเหลว เรื่องนี้แก้ไขได้ด้วยการเพิ่มปริมาณอาหารเหลวให้แก่ทารก อย่างไรก็ตาม การวางทารกให้ถูกแสงแดดโดยตรงโดยไม่ควบคุมอาจทำให้ผิวของทารกไหม้ได้ ในรายที่เป็นโรคดิซ่านรุนแรง ทารกอาจต้องรับการถ่ายโลหิตพิเศษ คือถ่ายโลหิตใหม่เข้าแทนที่ (แลกเปลี่ยน) โลหิตเก่าของทารกเพื่อชำระล้างบิลิรูบินให้ออกไปจากระบบ

โรคดิซ่านจะทำให้เกิดปัญหาในระยะยาวหรือไม่?

โดยปกติ ไม่มีปัญหาในระยะยาวเกิดขึ้นกับทารกหลังการเป็นโรคดิซ่าน แต่ทารกที่เคยเป็นโรคดิซ่านระดับสูงควรได้รับการตรวจประสาทหูเป็นระยะๆ เป็นประจำ ท่านควรปรึกษาเรื่องนี้กับแพทย์ของท่านหรือกับพยาบาลด้านวัยเด็ก ปัจจุบันนี้ ความเสียหายด้านสมองอันเนื่องมาจากการเป็นโรคดิซ่านระดับสูงมากออกจะหายากมาก ทั้งนี้เพราะมีการตรวจควบคุมระดับบิลิรูบินอย่างระมัดระวังระหว่างสองสามวันแรกของการคลอดของทารกที่โรงพยาบาลหรือที่บ้านภายใต้โครงการกลับบ้านเร็วขึ้น

โปรดพึงระลึกว่า:

- ถ้าดิซ่านยังไม่เริ่มจางหลังจากสัปดาห์แรกผ่านไปแล้ว หรือเมื่อพ้นสองสัปดาห์ไปแล้วอาการดังกล่าวยังคงดำรงอยู่ ท่านต้องติดต่อแพทย์ของท่านหรือโรงพยาบาลท้องถิ่น
- ดิซ่านอาจเกิดจากปัจจัยอื่นๆ เช่น โรคตับ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ท่านต้องติดต่อแพทย์ของท่านถ้าสีเหลืองของดิซ่านไม่จางหายไป

The Children's Hospital at Westmead
Tel: (02) 9845 3585
Fax: (02) 9845 3562
<http://www.chw.edu.au/>

Sydney Children's Hospital, Randwick
Tel: (02) 9382 1688
Fax: (02) 9382 1451
<http://www.sch.edu.au/>

© The Children's Hospital at Westmead & Sydney Children's Hospital, Randwick - 1997-2004

This document was reviewed on Wednesday, 5 November 2003.